

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

TABOR izhaja vsak dan, v
nedelje in praznikih, ob 10
datum naslednjega dne te
meseca po polti D 12-50, v
krajih D 20-50, dostavljen na
D 14- na izkazilo D 12-50.
Inscrtati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA".
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini!

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje.
Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritiho, desno. Tele-
fon št. 24. — Št. poslovalnice
vsebuje Rev. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopis se ne vrača.

Leto: IV. — Številka: 196.

Maribor, petek 31. avgusta 1923.

Poljska in slovanska politika.

Warszawa, 22. avgusta.

Moram reči, da me je zelo ošupnil vva-
šem »Taboru« članec »Poljsko nerazpo-
loženje proti Mali antanti« (št. 185). Oa-
nek konstatira to nerazpoloženje pred-
vsem na podlagi pisanja krakovske »No-
we Reforme« (bivšega avstrijsko-polj-
skega lista). Moram pripomniti, da je to
premajhna podlaga za tako splošno trdi-
tvo. Poljska politika se tudi v vnanje-po-
litičnem vprašanju deli v dve struji; pr-
va je »desnica« (v državnem zboru), ki je
sedaj na vladi in ki simpatizira z Malo
antanto, ki želi sporazuma s Čehi in ki
računa z dobrimi odnosi z bodočo Ru-
sijo. »Leвица« je v opoziciji in napada po-
sebe o stro zunanje ministra Seyda in
njegovo čehofilsko politiko, njegovo po-
litično prijateljsko občevanje z g. Bene-
šem. Tako stoji stvar. Nerazpoloženja pro-
ti Mali antanti je »levica« (socialisti,
aktivisti, pristaši centralnih sil).

A huji, nego napačna premisa, je za-
ključek omenjenega članka, češ, Poljska
ni pristopila k Mali antanti, torej: Polja-
ki ne poznajo slovanske politike. Ali je
Mala antanta slovanska grupacija? Saj
pripada k njej tudi neslovanska Rumu-
nija, ki ima celo ost obrnjeno proti Ru-
siji. Sploh pa se še vpraša: ali sta se Če-
hoslovška in Jugoslavija združili po-
glavito zato, ker sta slovanski državi,
ali zato, ker imata skupne interese? Brez
dvoma so skupni stvarni interesi podla-
ga njune zveze in cele Male antante. Hva-
la bogu, ne bom se motil, če trdim, da je
pri tem igrala ulogo tudi njuna Slovan-
skost. Slovanskost bi morala v naši poli-
tiki igrati ulogo enega faktorja, ki odlo-
čuje, a ne more biti edini faktor.

Gola pripadnost k Mali antanti še to-
roj ni znak slovanske politike in se zato
Poljska zaradi tega, ker formalno še ni
vstopila v Malo antanto, ne more tako na-
kratko obsoditi. Da so njeni interesi v
mnogih točkah drugačni nego interesi ne-
katerih držav Male antante, to je ne-
dvomno in o tem je pred kratkim prav-
treno pisal članek v »Jutrzu«.

Sploh pa: vse grehe vseli Slovanov mo-
ra vedno nositi Poljska. Najsi nastane
kjerkoli v severnem in vzhodnem Slovan-
stvu kak konflikt, vsi ga brez kritike in
kar iz navade kot greh proti Slovanstvu
naprtimo Poljakom! Češko-poljski spor
— zakaj ne pomislimo, če v njem morda
tudi Čehi niso krivi? Zakaj ne očitamo
Čehom pomanjkanja slovanske politike,
ker vzdržujejo spor s Poljsko in so v zve-
zi z rusko emigracijo? Zakaj bi morala
grehe Slovanstva nase vzeti le Poljska?

Kdo je med nami proučil rusko-poljsko
razmerje? In vendar se bo le Poljakom
očitala neslovanska politika, ne Rusom.
To je bil glavni greh slovanskega miš-
ljenja pred vojno, toda takrat je bil psi-
hološko razumljiv. Vojna je pokazala, da
je bila to zmot. Nerazumljivo pa je iz-
ključno rusofilstvo sedaj po vojni, tako
slabo rusofilstvo, kakor ga še vedno o-
znajata dr. Kramar in kakor ga goje nje-
govi prijatelji tudi pri nas. Tolmačiti se
da le s tem, da se ljudje kljub velikim
vojnim dogodkom ne morejo prilagoditi
novim razmeram, da konzervativno vztra-
jajo v stari mentaliteti.

Da se razumemo! Rusofilstvo ne sme
biti negacija Poljske, ne sme biti naper-
jeno proti Poljski. Obratno, Slovanstvo
nepoljskih Slovanov mora obstati v tem,
da pomaga premostiti prepad, ki je vsled
težkih dogodkov nastal med Rusijo in
Poljsko, in pojasniti pravim Rusom, da
se je Rusija težko pregrešila nad Poljaki
in da mora s plemenitimi čustvi in čini to
pregreho popraviti. Če Rusi to store, bo-
do se le pokazali, da so Slovani. Dokler

Fiasko federalističnega gibanja.

Bunjevci definitivno izstopili. — Pogajanja med radikali in klerikali. — Musli-
manski federalisti razcepili.

Novi Sad, 30. avgusta. Bunjevačko-
šokačka stranka je sklenila, da definitiv-
no pretrga vse vezi s federalističnim blo-
kom. Vodstvo stranke je sprejelo načel-
en sklep, da so pogajanja z radikali
mogoča. Če jim radikali zagotovijo iz-
vestne koncesije v Vojvodini, jih bodo
Bunjevci podpirali.

Madžarski listi poročajo, da se bodo
tudi vojvodinski Madžari pogajali z ra-
dikali in sicer takoj po Pašičevem po-
vratku v Beograd. Vodja vojvodinskih
Madžarov je izjavil, da so Madžari voljni
podpirati radikale, če dobijo kulturne
in gospodarske koncesije (t. j. če sklene-
jo kravjo kupčijo. Ured.).

Beograd, 30. avgusta. »Preporoda«
poroča: Vlada bo še tekom tega tedna
nadaljevala pogajanja z dr. Korošcem,
ki pride v ta namen v Beograd. Pogoji,
ki jih stavijo klerikali, pa so tako tež-
ki, da ni upati na sporazum, dokler se

ne vrne ministrski predsednik Pašić, ki
bi naj potemt sam vodil nadaljna pogaja-
nja. Vlada bo še skušala pridobiti kleri-
kale za državotvorno politiko in jih obr-
niti na pota zmernejše opozicije, da bi na
podpirali več državnih separatistov.

Beograd, 30. avgusta. »Tribuna«
poroča iz Sarajeva, da je po vsem dose-
danjem raziskovanju atentata na dr.
Spahjo zelo verjetna domneva, da je dr.
Spahjo sam in sicer napad, da bi lažje
šel za Radićem. Muslimanski poslanci so
z dr. Spahjo zelo nezadovoljni in zatrju-
jejo, da ne odobravajo v vsem obsegu
dr. Spahove politike. V klubu je močna
skupina, ki zahteva prelom z Radićem
in sporazum z Beogradom. To strujo vo-
dita Hrasnica in Kapetanović. Dru Spa-
hju sta še zagrozila, da ga bodo javno
desavnirala, če se sam ne umakne. Izgle-
da tedaj, da bo prihodnja seja centralne
uprave J. M. S. zelo zanimiva.

Italija zahteva od Grčije zadoščenje.

Izredno ostre zahteve. — 50 milijonov lir
odškodnine. — Italijanska brodogradnja
v vojni opremi.

Rim, 30. avgusta. (Izv.) Italijanska
vlada je stavila po svojem poslaniku v
Atenah grški vladi z ozirom na umor
italijanske komisije, za kar smatra od-
govorno grško vlado, sledeče zahteve:
Grška vlada se mora oficijelno oprostiti
pri italijanskem poslaniku kot zastopni-
ku italijanskega naroda. V katoliški ka-
tedrali v Atenah se naj celebrira svečana
žalna služba božja, kateri morajo pris-
tvoovati vsi člani vlade. Grško brodogra-
dno mora izkazati italijanskemu, nalašč zato
v Pirej poslanemu brodogradu in italijan-
ski zastavi posebno čast s tem, da odda
21 strelcev. Med streljanjem morajo na
grških ladjah razobesiti italijansko za-
stavo. Grška vlada mora na licu umora
tako uvesti najstrožjo preiskavo, h ka-

teri mora pritegniti tudi italijanskega
atašeja, za kogar osebno varnost je grška
vlada odgovorna. Preiskava mora biti v
petih dneh končana. Vsi krivci se mora-
jo kazniti s smrtno kaznijo. Razen tega
plača grška vlada 50 milijonov lir od-
škodnine tekom petih dni po sprejemu te
note. Žrtvam morajo grške vojne oblasti
pri prevozu na italijansko ladjo izkazati
vse predpisane vojaške časti. Italijanska
vlada zahteva, da mora Grčija v naj-
krajšem času na to noto odgovoriti.

Berlin, 30. avgusta. (Izv.) »Vossische
Zeitung« objavlja poročilo iz Tarenta, da
je dobilo italijansko brodogradje, ki je v ta-
mošnjih vodah imelo letne vaje, povelje,
da se takoj pripravi v polni vojni opre-
mi za odhod z zapečatenim ordro.

Ministrski svet.

Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Včeraj
popoldne od 18. do pol 20. ure se je vršila
seja ministrskega sveta, o kateri je izda-
lo vladno predsedstvo sledeči komunikaci-
je: Na današnji seji ministrskega sveta,
kateri je predsedoval minister dr. Velizar
Janković, sta po rešitvi tekočih zadev
podala ministra za šume in rude in mi-
nister prometni poročilo o stavki trbovelj-
skih rudarjev in stavki mornarjev. Ugo-
tovljeno je, da so se trboveljski rudarji

po večini zopet vrnili na delo ter da je
tudi promet na morju večinoma že zopet
vzpostavljen. Ministrski svet je sprejel
vse predloge prometnega ministra glede
popolne vzpostavitve in ureditve pomor-
skega prometa. H koncu je minister za
zunanje zadeve dr. Ninčić poročal mi-
nistrskemu svetu o svojem potovanju v
inozemstvu ter o sejah sveta zveze na-
rodov.

Subotički izdajniški proces končan.

Novi Sad, 30. avgusta. (Izv.) Včeraj
je bila pri tukajšnjem apelacijskem so-
dišču završena razprava zoper dr. Varga
in tovariše, ki so bili lani radi špijonaže
obsojeni od sodišča I. stopnje. Zagovor-
nik obtožencev je imel dolg govor, v ka-
terem je dokazoval pomanjkanje dokazov.
Senat se je ob 4. uri popoldne umak-

nil k posvetovanju ter je čez dve uri raz-
glasil sodbo, s katero se vsi obtoženci ra-
di pomanjkanja dokazov oproščajo ob-
tožbe. Oproščenci so po razglasitvi opro-
stilne obsodbe manifestirali za pravič-
nost s trikratnim vzklikom: Živelo so-
dišče.

Zunanji minister na Bledu.

Beograd, 30. avgusta. (Izv.) Včeraj
zvečer ob 19.10 je odpotoval zunanji mi-
nister dr. Ninčić z brzovlakom na Bled,
kjer bo poročal kralju o svojem inozem-
skem potovanju.

Demokrati in občinske volitve v Srbiji.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Danes
popoldne je odpotoval preds. dem. stranke
Davidović v Leskovac, kjer se bo za-
držal kakih 15 dni, da preišče vse pritož-
be proti občinskim volitvam.

BORZA.

Curie, 30. avgusta. (Izv.) Predborza.
Pariz 31.35, Beograd 5.85, London 25.20,
Berlin 0.0065, Praga 16.30, Milan 23.90,
Newyork 554, Dunaj 0.0078, žig. krone
0.007825, Budimpešta 0.03 ena osmina So-
fija 5.35.

Zagrebe, 30. avgusta. Pariz 5.825—
5.875, Švica 17.10—17.20, London 4.31—4.33,
Berlin 0.011—0.014, Dunaj 0.133—0.1375,
Praga 2.77—2.795, Milan 4.07—4.10, New-
york 94—95, Budimpešta 0.525—0.575.

1848

se Poljaki ne prepričajo, da jih od slo-
vanske Rusije ne čakajo novi udarci, po-
dobni starim, ostane odprta največja ra-
na Slovanstva, rusko-poljsko neprijateljs-
ko razpoloženje, in bo vsako širše Slo-
vanstvo — fantazmagorija. Spričo tega
trdim, da je stališče dr. Kramarja in so-
misljenikov dandanes neslovansko, Slo-
vanstvu škodljivo, najsi se gospoda toli-
ko poudarjajo, da je njih politika — slo-
vanska!

Masaryk in Beneš vidita to resnico prav
dobro; zato skušata najti pot, po kateri
bi se Poljstvu v slovanskem svetu dala
mesto, ki mu pripada. Krivica, ki se je
godila Poljski, se mora popraviti, ne po-
navljati; šele tedaj bo mogoča slovanska
politika, kakor si je želimo mi, ki smo
veseli, da sta vsaj dve državi v Mali an-
tanti slovanski. Da se to zgodi, bomo mo-
rali haš mi Jugoslovani pridigati ne sa-
mo Poljakom, ampak tudi Čehom, zlasti
pa Rusom in tudi — sebi.

Dr. Fr. Ilešič.

Op. ured. Izvajanja g. dr. Ilešiča slone
na istih premisah kot članki našega so-
trodnika I.usa o praktični slovanski po-
litiki, ki so koncem julija izhajali v »Ta-
boru«. V teh člankih je bila baš s stali-
šča Slovanosti odklonjena politika dr.
Kramarja, ki jo je pri nas začel propa-
girati »Slov. Narod«. »Taborov« članek, ki
ga g. pisec navaja, je imel zgolj informa-
tiven značaj na začetku: audiat ut alia
ra pars!

Dr. R. Pipuš:

Naše ceste.

Da so dobre ceste neodhodno potrebne
za razvoj vsega gospodarstva, to ve vsak
razumen gospodar, najbolje pa trgovec
in industrijec. Ne uvideva pa tega naše
kmetsko prebivalstvo. Naše občinske ce-
ste in v zadnjih letih tudi naše okrajne
ceste na deželi so tako pomanjkljive in
zanemarjene, da se mora občudovati po-
trpečljivost prebivalstva, ki se s takim
cestami zadovoljuje. Okrajne ceste so bi-
le vsaj pred vojno pri nas v razmeroma
dobrem stanju. Žalibog jih je bilo v mari-
borskem okraju par malo. V okrajnem
zastopu so sedeli Mariborčani ali pa nji-
hovi poslušni kimovci. Tem je bilo v
prvi vrsti na tem ležeče, da ne plačajo
preveč doklad in jih prav nič ni brigalo,
ali ima kmetsko prebivalstvo na deželi
potrebne ceste ali ne. Med vojno pa ni
bilo niti ljudi niti denarja, da bi se ceste
popravljale in vzdrževale, in vsled tega
je tudi mnogo naših okrajnih cest po-
polnoma propadlo. Po prevratu se je
okrajni zastop zamenjal z gerentom, ki
pa menda tudi nima niti potrebnih dobre
volje, niti potrebnih sredstev, da bi spravi-
l ceste v pravi stan.

Še veliko huje pa je z našimi občin-
skimi cestami na deželi, ki se nikdar niso
odlikovale po dobrih lastnostih. Vzdrže-
vati bi jih morale občine. V odborih na-
ših kmetskih občin pa je malokdaj najti
človeka, ki bi imel razumevanje za obče-
koristne naprave. Če se tu in tam najde
tak človek, pa s svojimi nazori ne pro-
dre. Naše kmetsko prebivalstvo je zelo
požrtvovalno, kadar je treba nakupovati
zvonove, prirejati gostije in primolice, ali
pa poleg ceste postavljati križe, nima pa
smisla za napravo in vzdrževanje potreb-
nih cest. Naš kmet si domišlja, da je
storil posebno dobro delo, če je ob zamo-
marjeni cesti postavil kapelico ali pa
križ, čisto na pust, zanemarjeno, da

pešci in vozniki tem ložje stokajo in preklanjajo pred križem in kapelico, kadar tičijo v blatu. Naše kmetijske občine navadno tudi nimajo potrebnih gmetnih sredstev, da bi napravile potrebne ceste in jih primerno vzdrževale.

Če se pa vendar ta ali ona občina odloži za to, da napravi novo cesto ali pa popravi staro cesto in da najde potrebna sredstva za to, pa le premočokrat primanjkuje potrebne spretnosti in potrebnega znanja. Denar se sicer potroši, delavci so se trudili, a ko je delo končano, se vidi, da je brez vrednosti, ker ni bilo človeka, ki bi našel pravi tir za cesto in ki bi vedel, kako je treba cesto napraviti in kako jo je treba popraviti.

Ceste, zlasti občinske, so najvažnejše proge za krajevni promet, torej za promet med bližnjimi kraji. Če ni poštene ceste, kmet svojih pridelkov ne more pravočasno spraviti na trg. Pridelki mu poginejo, ali pa se po nepotrebnem potratijo doma, ko bi se to lahko prihranilo, kar bi se dobilo za te pridelke. Ker ni ceste, pa tudi kupec ne more k producentu, ne more priti h kmetu. Ker pridelki ne prihajajo na trg, je ponudba nezadostna in vsled tega na trgu cene visoke. Pomankanje primernih cest po deželi škoduje tudi meščanu, ki kupuje svoje potrebščine na trgu. Na slabi cesti se po nepotrebnem ubija vprežena živina, lomijo in kvarijo vozila in mučijo vozniki in pešci.

Vsak se raje naseli ob dobri cesti kakor pa daleč od nje. Ze vsled tega je zemlja v bližini dobrih cest neprimerno dražja, posestva tudi v resnici več vredna, kakor v oddaljenih in nedostopnih krajih. Isto velja za vsako vrsto blaga. Pri nas v Mariboru plačujemo še sedaj mleko po 3 do 4 Din. za liter, če imajo ga kmeti, ki so dalje od prometne ceste, niti po 2 Din. za liter ne morejo lahko prodati. Pri nas zagnije še mnogo lesa v visokih hribih, ker ni cest. Posestniki bi ta les dostikrat radi dali tudi brezplačno, a nikdo ga ne mara, ker velja spravljati ga do ceste več kakor je les vreden, akoprav je danes ob prometnih cestah les zelo drag.

Paragraf 69. in 77. obč. reda dajata našim občinskim odborom pravico, da pozovejo davkoplačevalce svojih občin na delo (roboto ali tlako), kadar je treba napravljati in popravljati občinske ceste. Kmetijske občine sicer izvršujejo to pravico, vendar po večini na prav neroden način. Ker nimajo potrebnih ljudi na razpolaganje, ki bi znali zasnovati potrebne načrte za napravljane in popravljane cest in voditi delo, in tudi nepotrebnih sredstev, da bi prilegli k delu pravočasno vse obvezance, ima ta tlaka navadno le malo uspeha. Mnogo obvezancev se delu sploh umakne, delo pa, ki je opravilo maloštevilni delavci, ki pridejo na poziv res na delo, pa navadno tudi ni veliko vredno, ker ni pravilno izvršeno. Člen 25 zakona od 30. junija 1923 št. 235 U. I. in pravilnik od 20. julija 1923 št. 260 U. I. urejajeta tlako (kuluk) na novo. V bodoče ne bodo imeli več samo občinski odbori pravico, zahtevati tlako, ampak tudi okrajni zastopi in tudi okrajna glavarstva. Dolžnost opravljati tlako, ne zadene več samo posestnikov nepremičnin posamezne občine, ampak vse občane okoliša, za katerega je cesta potrebna, in vse državljane tega okoliša, tudi če ne plačujejo neposrednih davkov. Vodstvo je poverjeno sposobnim ljudem. Akoprav ta tlaka (kuluk), ki pri nas ni nova, ampak sedaj samo razširjena in natančneje urejena, marsikomu kot nazadnje ne ugaja, vendar ni dvoma, da zna ta nova ureditev prebivalstvu prinese mnogo koristi. Ako bodo občine imele potrebno dobro voljo in potrebno razumevanje za pomen dobrih cest, imajo sedaj potrebna sredstva v rokah, da svoje ceste v kratkem času temeljito popravijo in napravijo tudi nove ceste. Isto velja za okrajne zastope. Tudi gradbena in politična oblastva imajo sedaj potrebna sredstva v rokah, da lahko odpravijo žalostne razmere na naših cestah. Celo zasebne organizacije, planinska društva, društva za tujski promet itd. so na ta način v roko dobila sredstva, da lahko s pomočjo pristojnih oblastev napravijo mnogo potrebne ceste in popravijo stare ceste. Največ pa bodo odvisni od naših političnih in gradbenih oblastev, katerim je poverjeno tehnično vodstvo tega dela, ali bodo ta razširjena tlaka na korist in v povzdigo narodnemu gospodarstvu, ali pa samo v breme prizadetemu prebivalstvu.

Politične vesti.

Agitacija in priprave makedonstvu. Juših. Naše oblasti so doslej odkrile v Južni Srbiji nebroj komitaških organizacij, njihovih somišljenikov, orožja in municije. O priliki preiskave v Carevem Selu in Radovistu so bili najdeni tudi važni dokumenti, ki najlepše ilustrirajo delo bolgarskih komitašev, ki vstrajajo na našem ozemlju nered in kaos, ropajo in ubijajo vse one, ki se ne strinjajo z njihovim delom in nočejo z njimi. Načrt razviden iz teh dokumentov stremi za tem, da se v danem momentu napadejo naši južni kraji ter da se s pomočjo oboroženih članov organizacij makedonstvu juših, kateri se oborožijo, dvigne ustaja, ki naj odtrže Južno Srbijo od naše države. Istočasno s to propagando zborujejo v Sofiji makedonstvu juših pod vodstvom Todora Aleksandrova in ob prisostvovanju zastopnikov Cankovljeve vlade ter delajo načrte za napad. Vse to je dobro znano naši vladi, vendar ne stori dovolj za obrambo naših južnih okrajev, ker ima preveč posla s svojimi strankarskimi zadevami. Varnostne odredbe nikakor niso zadostne, kajti najnovejše vesti iz juga poročajo, da je zadnje dni prešlo na naš teritorij zopet več bolgarskih komitaških čet po 30—50 mož, ki se sedaj skrivajo nekod, ne da bi se jim moglo priti na sled.

Dnevna kronika.

Zanesljivost naših informacij skrbi »Stražec«. Mi smo prinesli vesti o razgovoru ministra g. dr. Jankovića s poslancom g. dr. Hohnjecem med telefonskim gradivom tako, kot smo jih sprejeli. Pred nami so jih objavili beograjski in zagrebški listi. Vsekakor so se razgovori med radikali in klerikali vršili in se bodo še nadaljevali. Le ne prikrivajte!

Slov. zdravnik-volilec! Iz zdravniških krogov nas naprošajo, da objavimo sledeči oklic: Vaša narodna dolžnost je, da volite mesto Nemce dr. Ipatiza in dr. Drascha v zdravniško zbornico dr. Ipaticeva Benjamina in namestnika dr. V. Kaca, oba v Mariboru. Vaša stanovska dolžnost vam pa nalaga, da se sigurno udeležite glavne skupščine 1. septembra t. l. ob 16. uri v zbornični dvorani deželnega dvorca in s svoje prisotnostjo omogočite izvolitev.

Študij na inozemskih srednjih šolah. Ministrstvo prosvete je, kakor smo že svoječasno poročali, odredilo, da otroci naši državljani kakor tudi nedržavljanov, ki bivajo na našem državnem ozemlju, ne smejo posesti inozemskih srednjih šol. Ker je odredba ministrstva sedaj uzakonjena, so dobile vse policijske oblasti nalogo, da strogo pazijo na to odredbo, da ugotove vse slučaje kršenja ter jih javijo ministrstvu. Stariši, ki bi kljub tej odredbi in brez predhodnega ministerijalnega dovoljenja poslali svoje otroke na inozemske srednje šole, bodo kaznovani po tozadevnih kazenskih določbah, dijakom pa, ki bodo imeli inozemska spričevala, se v naši državi študij ne bo priznal in se ne bodo smeli sprejemati ne v državne ne v privatne službe. Odredba je naperjena v prvi vrsti proti Madžarom in Nemcem, ki v sovrastvu do našega jezika pošiljajo svoje otroke v srednje šole na Madžarsko in v Avstrijo. Enaka odredba se pripravlja v prosvetnem ministrstvu tudi glede učencev ljudskih šol, ker nekateri zagrizenci pošiljajo tudi te v Avstrijo in na Madžarsko. Vsi starši, naši državljani in nedržavljan, živeči na našem ozemlju, bodo morali brezpogojno pod kaznijo pošiljati svoje otroke v naše ljudske šole. Izjem ne bo. Z ozirom na to opozarjamo našo javnost, da se po tem ravna, da ne bo imela pozneje nepotrebnih sitnosti.

Sekvestriranje vrednostnih papirjev. Sekvestrsko oddeljenje pravosodnega ministrstva je odredilo sekvestracijo vseh vrednostnih papirjev v naši državi, ki so last Madžarov, ki žive izven naše kraljevine. Finančne in druge uprave teh papirjev ne smejo izročiti lastnikom brez predhodnega odobrenja ministrstva.

Pohoj orožnikov v Prekmurju. Kako nezdružljive razmere je ustvarila klerikalna in radičvska gonja pod radikalnim protektoratom v Prekmurju, priča slučaj, ki se je pripetil v torek v Zgornji Bistrici v Prekmurju. Nek Ivan Palažič je bil radi ropa že drugič obsojen na 18-

mesečno ječo. Dne 28. julija je pobegnil iz zaporov in se vrnil domov. Orožništvo je imelo nalog, ga zopet aretirati. V noči od 26. na 27. tm. so šli trije orožniki od postaje Orešnjeveci v Zg. Bistrico, da bi ga aretirali. Skrival se je v nekem skednju. Komaj so se orožniki postavili krog skednja, da bi ga ujeli, jih je nadomoma zahrbtno napadla skoraj polovica vasi in jih do nezvesti pretepla. Nato so orožnike zvezali in odpeljali k županu, ki jih je dal čez noč privezati k nekemu vozu, kjer so jih nadalje pretepali in zmerjali. Drugega dne so zvezane orožnike odpeljali v Dolnjo Lendavo, kjer so jih tamošnji orožniki osvobodili in spremljevalce aretirali. Orožnik Postružnik je umrl, ko so ga pripeljali v Lendavo, Sever se bori s smrtjo, tretji, Krump, pa je težko ranjen in leži v bolnici.

Kje je Radičeva žena? Zanimivo je, da Radiča spremlja po Londonu njegova žena. Nasproti temu pa konstatirajo nekateri zagrebški listi, med njimi »Riječ« z dne 30. tm., da se Radičeva žena gospa Marženka nahaja v Zagrebu. Ker pa londonski poročevalci vidijo Radiča v spremstvu neke ženske, je vprašanje, kdo je ta ženska, ki jo Radič predstavljaja za svojo ženo. Menda ni g. Radič zdržnil svojega političnega »pušestvija« s kakšno ljubezensko avanturo?

Narodna garda na Kosovem. Na Kosovem se krvavi dogodki ponavljajo; po javnih spopadih v Prištini in Kosovi Mitrovici napadajo in pobijajo Turki in Arnavti posamezne Srbe. Organi državne varnostne oblasti so napram tem napadom brez moči, zato je srbsko ljudstvo sklenilo seči po samoozbambi ter organizira pod okriljem Orjuna narodno gardo, ki ima nalogo ščititi srbsko prebivalstvo pred Turki in Arnavti. Oddelki narodne garde se snujejo po vseh krajih Kosova. Narodna garda obavlja tudi nočno stražno službo po selih in mestih.

Večina ženskih volitev v Pragi. V Pragi se vrše v bližnjih dneh občinske volitve. Zanimivo je, da je število ženskih volilec za 85.605 višje od števila moških volilec.

Seja občinskega sveta mariborskega.

2-milijonsko pošojilo. — Občinski svet obsodil pisavo »Stražec«. — Inštalacija v škofiji. — Povečanje mestne tehničee.

Maribor, 29. avgusta.

Po celi 1-urni zamudi se je končno zbralo toliko občinskih svetnikov, da je župan lahko otvoril sejo. Klerikalni občinski svetniki, ki imajo v klubu prvo besedo, so iz previdnosti ostali doma, da bi tako ne bili deležni blamaže in obsodbe, ki jo je radi njih klevet in natolcevanj v »Stražcu« izrekel občinski svet.

Uvodoma je poročal župan, da bo občina v kratkem dobila posojilo v znesku dva milijona dinarjev za popravo in tlakovanje cest in kanalov, kakor je predvideno v proračunu.

Interpelacija.

Občinski svetnik Bahun je vložil interpelacijo, v kateri zahteva, naj občinski svet preišče »korupcije«, ki mu jo očitajo klerikali v »Stražcu«, češ, da je postavil pri mestni občini svojega sina in svojo hčerko, dočim se druge uradnike odpušča. Zahteva, da zadevo preišče posebna komisija ter da v negativnem slučaju občinski svet javno obsodi pisavo »Stražec«. Župan pojasni, da je hčerka g. Bahuna nastavljena v mestnem knjigovodstvu kot volonterka, brez vsake plače, njegov sin pa pri mestnem električnem podjetju kakor vsak drug učenec. O kaki korupciji ne more biti govora, pač pa bi morala drugače mestna občina najeti za knjigovodstvo posebno moč, ki bi nadomestovala uradnice, ki odhajajo na dopust. Občinski svet se je s poročilom zadovoljil ter molče obsodil ostudno pisavo klerikalnega glasila. Tudi klerikalni odborniki so molče in brez ugovora pritrdili tej javni obsodbi »Stražca«, ter ji tako izstavili spričevalo, kakoršno zasluži.

Druga interpelacija istega interpelanta se nanaša na očitke »Stražca« glede milijonske poneverbe pri mestnem električnem podjetju. Župan pojasni, da so se res odkrile že pred časom hnerdnosti, ki jih je zakrivil nek Giger s tem, da je

na lastni račun izvrševal inštalacije s materialom mestne občine. Med drugim je s tem materialom instaliral razsvetljavo tudi v škofiji palači. Vsi oni, ki so si po Gigerju kot nekoncesioniranemu obrtniku dali instalirati luč, so po zakonu kaznjivi in morajo povrniti vso občini nastalo škodo. To se je tudi že zgodilo. Cela nastala škoda znaša 29.646 Din. in o kakem milijonu seveda ni govora. To so si gospodje pri »Stražcu« lepo izmislili. Neporavnanih je samo še 140 D. Občinski svet je ponovno obsodil klerikalnih članov. G. Bahun je hudomušno pripomnil, da bo moral še pri škofiji nastaviti enega svojih otrok, da bo pazil na instalaterje.

Poročila odsekov.

Trgovec Berdajs prosi, da se mu dovolj v grajskem poslopju zgradi skladišče za petrolej. Na predlog stavbenega urada se prošnji ugodi pod pogoji, da se sme v tem skladišču shranjevati samo petrolej in to v večjemu od 5000 kg.

Prošnja Karoline Pirhan, da bi smela zgraditi na svojem dvorišču prizemno poslopje za skladišče, se zavrne, ker je dvorišče premajhno.

Od mestnega sveta stavbeniku Nasimbeniju izdano stavbeno dovoljenje za zgradbo livarne v Ipavčevi ulici se temelje mugovora vinarske in sadjarske šole prekliche, ker bi podjetje škodovalo nasadom in okuževalo ozračje, pa tudi radi tega, ker je ta kraj namenjen za zgradbo otroške bolnice in stanovanjske hiše. Industrija naj se združi v Melku.

Najemniku občinskega posestva v Bresternici se pogodba odpove, ker ne plačuje in ne skrbi za vzdrževanje poslopja, kakor je pogodbeno določeno.

Na predlog mestnega knjigovodstva se povzraja dnevnišice za uradna potovanja od 10—12 na 30—40 Din.

Ugovori zoper previsoko odmerjeno vodarino in radi malomarnega izpraznjenja greznice naložene kazni se deloma zavrnejo, deloma ugođe.

G. Zagorski je mestni svet prepovedal velikansko reklamno tablo, ki jo je g. Zagorski brez dovoljenja mestnega sveta izobesil v Barvski ulici, kjer moti cestno razsvetljavo. Zoper ta odlok se je g. Zagorski pritožil ter daje mestnemu svetu hude lekcije, ki so vzbudile v občinskem svetu splošno veselost. Med drugim celo zahteva, da se ga mora povabiti k seji, v kateri se bo zadeva obravnavala. Ugovor je bil seveda zavrnjen in bo g. Zagorski moral predpisanim potom prositi za dovoljenje.

Trgovec Miloš Oset je prošil za dovoljenje, da bi smel zgraditi na Aleksandrovi cesti novo mestno tehnično, ker mestna tehnična ne odgovarja več splošni potrebi. Občinski svet je prošnjo zavrnil, sklenil pa, mestno tehnično primerno povečati in prenoviti. Mestnemu knjigovodstvu se naroča, da stavi v to svrhu v prihodnji proračun primerno svoto.

Po rešitvi nekaterih manjših zadev je župan ob 22. uri zaključil javno sejo, na kar se je vrnila še tajna seja.

Dopisi.

Šoštanj. Razvitej prapora Orjuna v Šoštanju dne 2. septembra obeta postati po došlih prijavah lepa manifestacija jugoslovanskega nacionalizma. Prosimo ponovno vsestranskega odziva našemu vabilu. Pod novim praporjem Orjuna bo dozoreval nov rod, generacija bodočnosti, ki bo vestno na straži v trdnjavi ob naši severni meji, pripravljena, da žrtvuje za našo sveto stvar življenje in kri!

Narodno gledališče.

Iz gledališke pisarne. Dame in gospodje, ki imajo smisel in zanimanje za gledališče, in ki bi bili voljni sodelovati pri gledaliških predstavah, naj se blagovolijo zgledati v gledališki pisarni.

Mariborske šole.

Direktorja srednje kmetijske šole v Mariboru sprejema prošnje za sprejem v to šolo še do 15. septembra t. l. Kdor bi mogel vzeti kakega učenca srednje kmetijske šole na stanovanje s hrano ali pa brez hrane, naj izvoli to nemudoma sporočiti direktorju s navedbo točnega naslova in pogoja.

Mariborske vesti.

Maribor, 30. avgusta 1923.

Smrtna kosa. Včeraj ob 15. uri je umrla v javni bolnici gđ. Valgica Pajter, absolventka prvega letn. državnega ženskega učiteljskega. Pogreb se vrši v petek 31. tm. ob 17. uri iz mrtvašnice na pokopališče v Pobrežju.

Tudi klerikalec obsoja pisavo »Straže«. Na včerajšnji seji občinskega sveta je občinski svet soglasno obsodil pisavo klerikalne »Straže«, ki se poslužuje vseh mogočih sredstev in se ne sramuje nič najgornje laži, samo da oblati in kraje čast svojega političnega nasprotnika. Tudi klerikalni občinski svetniki, ki so bili pri seji navzoči, so se sramovali take pisave svojega glasila ter so molče pritrdili javni obsodbi. Seveda to ne bo nič pomagalo, »Straža« bo še nadalje tako brezstidno lagala.

Milijunska defraudacija pri mestnem električnem podjetju, o kateri se je razpisala »Straža«, je na včerajšnji seji končala z blamažo klerikalcev in dala nov dokaz o resnicoljubnosti gospodov krog »Straže«. Cela škoda, ki jo je povzročil inozemec Giger, znaša 29.644 Din. Tudi o kakem milijonu ni niti govora. Smola je le ta, da so se vse te nerednosti godile ravno takrat, ko je bilo mestno električno podjetje še pod nadzorstvom klerikalnega prvaka dr. Leskovarja. Seveda bi klerikalec sedaj radi zvalili krivdo na druge, predvsem na demokrate. Pa do ne šlo! Da pa je blamaža še večja, se je ugotovilo, da si je po Gigerju dal tudi stolni kapitelj z ukradenim materialom napeljavati luč in je torej po zakonu sodnoven za pomevbo. Klerikalni občinski svetniki tudi k tej blamaži niso črtili niti besedice.

Konec nove zvonarne? Nedavno smo poročali, da je neka klerikalna družba zgradila v koroškem predmestju novo zvonolovarno. Podjetje je že dograjeno in skoraj pod streho, sedaj pa se je izkazalo, da lastniki niso imeli niti stavbenega dovoljenja, ko so začeli graditi. Občinski svet je pred kratkim od mestnega sveta izdano stavbeno dovoljenje radi ugovorov prizadetih sosedov razveljavil in lastnikom ne preostaja drugega, kakor da stavbo ali spremene v stanovanjsko hišo, ali pa poderejo in prenešajo v kraj, določen za industrijo.

Kako izgleda pastvinost nekaterih hišnih posestnikov. Prejeli smo: V hiši na Državni cesti se nahajata dva trgovska lokala. Lastniki so se pričeli ob novem letu 1922 menjavati. Menjava, oziroma prodaja lokalov se je izvršila do danes 4-krat (zadnjič dvakrat v teku dveh mesecev). Pri vsaki taki prodaji je zahteval hišni posestnik toliko od kupca, kakor od prodajalca lokala po 5000 kron nagrade (izvzemši stanarino za 3 mesece vnaprej) in šele po sprejemu te nagrade dovolil kupcu nakup in prodajalcu prodajo lokalov. Skupni zaslužek v enem in pol leta torej znaša 40.000 K brez stamnine. Od tega prejema ne bode plačal nikakih davkov, naravno pa se mu bode zahtelo, da bi se obrtniki menjavali kar vsak mesec, ker bi to največ neslo. Niti najmanjše se ne bi ozirali na to, če ne bi škodoval po odnositvu in ne bi škodoval obrtnikom.

Kavarna v mestnem parku. Dnevno od 17. do 19. ure in od 20. do 24. ure koncert. Sladoled in domače pecivo.

Kavarna »Promenada«. Dnevno od 19. ob nedeljah in praznikih od 16. ure koncert prvovrstne salonske godbe ob vsakem vremenu. Izvrstne pijače, sladoled in domače pecivo.

Kultura in umetnost

Naša prosveta v oficialni luči.

Prosvetni minister Trifunovič je pred svojim odhodom v Dobro pri Celju sprejel novinarje in jim odgovarjal na vprašanja, tičajoča se prosvetnega stanja v naši državi.

Po vojni se nahaja naša prosveta v preloženem stanju, je dejal g. minister. V jeseni bom predložil skupščini načrte prosvetnih zakonov, v kolikor ji že niso bili predloženi. Zakon o srednjih šolah se že nahaja pred skupščino, predložil bom zakon o vseučiliščih, o prosvetnem svetu itd. Doslej mislim imeti enotnosti ne v šolstvu ne v upravi. V Srbiji, Vojvodini in Črni gori je vlada ena režim, a

v drugih pokrajinah razni drugi režimi. Vse to nam je oteževalo delo. V jeseni bomo tedaj dobili enotne zakone za celo državo tako glede osnovnega in srednjega šolstva kakor glede vseučilišč. Vse prosvetne sisteme bo postavil na eno linijo. Po vojni je vse življenje — materialno in duhovno — nemirno, in dasi ravno imamo že štiri leta mirovno stanje, je duhovno življenje še vedno jako nemirno. Minister je mnenja, da morata pri uravnoteženju in konsolidaciji sodelovati predvsem dva činitelja: prosveta in šola ter omladina na eni strani in tisk na drugi strani. V naši državi imamo splošno volilno pravico, av nekaterih pokrajinah iznaša pismenost samo 29 odstotkov, da celo 10 odstotkov. Če hočemo ohraniti demokracijo, je treba, da se šole in prosveta širijo z vso hitrostjo.

Na vprašanje, ali namerava vlada ukiniti čisto humanistične gimnazije, je odgovoril minister:

»Mi predlagamo dva odseka: gimnazijski in realni. V gimnazijskem so v višjih razredih čisto klasične panoge. Imeli bomo dva stebra: realno in realno-gimnazijsko. V realno gimnazijskem bo veja, kamor bodo lahko šli dijaki, ki žele čisto humanistično gimnazijo. V štirih nižjih razredih bo gimnazija urejena po vzoru sedanjih realnih gimnazij, a od 5. razreda dalje bo mogel učenec obiskovati bodisi realni bodisi gimnazijski oddelek.«

Na vprašanje, kako je izdelan prosvetni program, je odgovoril minister, da čisti program še ni izdelan. »Sklicali smo — je dejal minister — veliko komisijo, sestojajočo iz članov Akademije nauka, vseučilišnih in srednješolskih profesorjev itd., ki bo izdelala prosvetni načrt za vso našo državo od osnovne do visoke šole.«

»Profesorji so zahtevali h koncu šolskega leta, da naj se jim izboljša gnetno stanje. Tej zahtevi bo udovoljeno z uradniškim zakonom, ki stopi v veljavo s 1. novembrom.«

Dalje je podal minister še nastopna pojasnila:

Če se ozremo po vsej naši deželi, vidimo, da so prosvetne razmere najslabše v Južni Srbiji, Bosni in Hercegovini ter Črni gori. Tem krajem je treba posvetiti največjo pozornost. Treba je določiti večje zneske za zgradbo novih šol zlasti v Južni Srbiji, kjer je največ nepismenih. Število osnovnih šol moramo neprenehoma povečevati, a s tem tudi število učiteljev. Vsaka količina večja vas mora imeti svojo šolo, v katero bodo zahajali otroci obojega spola. Mi podpiramo obšine z denarjem, da si popravijo šole ali da si postavijo nove. Kjer ni dovolj dijakov, bodo ukinjeni posamezni oddelki. Učitelje, ki bodo na ta način prosti, bomo nastavili tam, kjer so potrebni.

Nadaljnjih gimnazij ne bomo odpirali, razen če bodo v katerem mestu dani zanje vsi pogoji.

Minister je govoril tudi o manjšinskem šolstvu. O Nemcih je dejal, da imajo čisto nemške šole in več gimnazij.

Ko pride pred skupščino zakon o vseučiliščih, bo morebiti to ali ono vseučilišče nekoliko skrajšano, t. j. gotove fakultete bodo reducirane. Sarajevu pa bo treba dati kako visoko šolo, event. tehnično visoko šolo.

Tako je končal minister Trifunovič svoja pojasnila.

x **Aljaževa Slovenska Pesmarica I.** in II. del. Tisk in založba Družba sv. Mohorja na Prevaljah. III. izdaja. Stane vsak del za ude broširan 20 Din., za neude 26.70 Din, vezan 7 Din več. Nobena zbirka napevov ni zanesla tako globoko in tako na široko slovenske umetne in narodne pesmi kot Aljaževa Pesmarica. Že II. izdaja je popolnoma pošla, neprestano pa dohajajo nova naročila za Pesmarico. Zato je Mohorjeva družba priredila novo, III. izdajo. Iz te pa je izločila nekaj pesmi, ki jih je povojna doba sama črtala ali pa so jih izločili glasbeniki kot manj prikladne. Namesto njih pa so se privzele v zbirko nove pesmi raznih skladateljev. Za sedaj to izdanje samo objavljamo in opozarjamo nanje za pesem vneto občinstvo.

x **Družba sv. Mohorja na Prevaljah** je izdala v drugi, predelani izdaji »Listo Zvitorepke«, živalske pravljice za mladino, zbral ravnatelj Josip Brinar. Mladina kakor tudi vsi ljubitelji prirode posega jo s posebnim veseljem po knjigah, ki

prinašajo mične dogodbe iz živalskega življenja. Zato se je tudi Brinarjeva zbirka živalskih pravljic tako udomačila med nami, da je ime listice »Zvitorepke« že postalo v Sloveniji obče navado, kakor n. pr. pri Francosih ime Renard in v Nemcih Reinecke ali pri Srbohrvatih naziv Lija. »Listica Zvitorepke« ni spisana nalašč za »pridkane« otroke, ampak knjiga je namenjena mladim in starim bralcem (po načelu: Ako pišeš za mladino, ne piši samo za mladino!). Mladim čitateljem prinaša knjiga zabavnih uric, starim pa podaja verno zrcalo življenja. Poleg razvedrila in zabave najdemo namreč v knjigi tudi obilo zlatih naukov za življenje. Kako požreznost in častihlepnost vodi v pogubo; kako pretkanost zmaguje nad glupostjo; kako dosega ljuba čast in slavo, a naroda-poštenjak »nosi le vodo v Savo«: vse tako in še marsikako nam pove — Zvitorepka. »Listica Zvitorepke« je že nekaj let sem izginila s knjižnega trga in tudi tiste »Slovenske večernice«, ki so prve prinesle te živalske pravljice v slovenske domove, so že izvečine raztepane in porazgubljene. Zato bo paš sedanja doraščajoča mladež zopet veselo posegla po novi izdaji »Listice Zvitorepke« ter se vnovič in vnovič smejala in zabavala ob spletkah naše pretkane lističke-sestričke. Cena broš. za vde 14 Din, za neude 18.70 Din, vezana 7 Din več.

x **Nemirovič Dančenko se naseli stalno v Pragi.** Znani ruski pisatelj Nemirovič Dančenko, eden najstarejših živečih ruskih pisateljev, se namerava stalno naseliti v Pragi.

x **»Fliegende Blätter« prenehaj izhajati.** Znani nemški humoristični list »Fliegende Blätter«, ki je izhajal že 80 let, je izginil na posledicah sedanje nemške krize.

Sokolstvo.

o **Umrla je naraščajka Valburga Peitlerjeva,** hčerka nadučitelja v Pekrah in se vrši pogreb v petek, 31. tm. ob 17. uri na pokopališču na Pobrežju. Prosimo sokolsko dečo in naraščaj, da se udeležijo v čimvečjem številu v kroju pogreba svoje marljive in prerano umrle sestrice. Zbiroališče je ob 16. uri v Narodnem domu.

o **Sokolsko društvo v Mariboru** javlja svojemu članstvu, da so prispele savezne izkaznice in znaki. Izkaznice se izdajajo ob uradnih urah v nedeljah od 10. do pol 12. ure v društveni sobi v Narodnem domu. Cena izkaznic in znaku je 15 Din.

o **Vse člane, telovadeče in netelovadeče,** kakor tudi one, ki nimajo kroja, se nujno pozivlja k obvezni vadbi redovnih vaj, ki se vrše v petek 31. avg. in v sredo 5. sept. ob pol 20. uri na dvorišču drž. realke. Bratje, dokažite disciplino in točnost! Zdravo! — Prednjački zbor.

o **Načelnstvo Kola Jahačev** poziva vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v četrtek 30. tm. v restavraciji Narodnega doma ob 20. uri radi nastopa na slavnostih v Ptuj in Varazdinu. Bratje, pridite vsi! Zdravo! — Načelnstvo.

Celjske vesti.

Mestno gledališče v Celju. Kakor smo že poročali, je prevzelo Udruženje gledalcev, odbor Ljubljana, artistično vodstvo Mestnega gledališča v Celju. Sezona se odpre sredi septembra. Gojila se bo drama, veseliga, burka, event. opereta ter operna gostovanja članov ljub. kr. opere. Režirali bodo predstave poleg g. Železnika še režiserji ljubljanske drame gg. Šest, Skrbinšek, Danilo, Lipah i. dr. Gostovali bodo tudi umetniki raznih jugoslov. gledališč. Povpraševanje po abonmaju je že sedaj tako veliko, da se uvede abonma A in B, ki bo obsegal po 25 gledaliških predstav.

Stavbena podjetnost v Celju. Med dr. Kalanovo hišo, Majdičevem prostoru in zemljiščem javne bolnice se zgradijo tri nove vile, ki bodo last Rusa Serebrnjakova, trgovca Drogenika in majorja Kargla. Te dni se je vršil lokalni ogled mestne stavbene komisije. Z zidanjem se prične brž ko bodo spravljene poljski prireditelji.

Občni zbor krajevne zaščite dece in mladine v Celju se je vršil dne 24. tm. v mali dvorani Narodnega doma. Iz zanimivega tajniškega poročila je posneti sledeče važnejše podatke: V XV. poslovnem letu je imela zaščita 242 slučajev.

Kjer je intervenirala. Omejiti se je skrbalo nadležno beračenje šolske mladine s tem, da se je izposlilo pri blagih dobrotnikih opoldne kosilo 140 otrokom. V vojaško glasbeno šolo v Vršac se je poslalo 8 popolnih sirot. Gojenci uživajo pouk brezplačno in postanejo po dokončanih študijah godbeniki pri kaki vojaški godbi z začetno plačo 1000 D. Pomagalo se je vrh tega v mnogih posameznih slučajih z obleko, hrano ali denarno podporo. Celjski okraj nujno potrebuje sirotišnico. Mestna občina celjska je že obljubila dati brezplačno stavbišče. Apelira se na darežljivost vseh dežarnih zavodov in občin celjskega okraja.

Novo podjetje v Celju. G. Janko Boha je zgradil pod imenom Pyrota na Čretu pri Celju novo tovarno za rakete in druge pirotehnične naprave. Tovarna je edina te vrste v Jugoslaviji.

Koroške vesti.

Guštanj. Poročil se je starosta sokolskega društva, brat Lojze Verdikon, u-radnik v jeklarni na Ravneh, s sestro gospico Mimi Dolesovo. Bilo srečno! Ker sta poročena vneta člana pevskega in godbenega društva, je društven zbor pel pevskega paru serenado. Pri poroki sta se izvajali koncertni točki in je pel moški zbor. Živel pevski par!

Guštanj. Vsako nedeljo in ob večerih stoje gručo mladih fantov po trgu, ki prav pridno klepečejo nemški, kot kje na Dunaju. Zaposleni so po večini v jeklarni na Ravneh. Svoje znanje nemščine kažejo, kjer le morejo. Ti mladeniči se krasijo s trikotnim znakom »Svobode«. Gotovo imajo od »izobraževalnega« društva Svoboda taka navodila, da se naj pridno vadijo v blaženi nemščini. Tudi neka vrsta izobraževalnega dela. Nima li okolica nič zavednih kmečkih fantov, ki bi mlade fante poučili, da niso v Avstriji in da je sedaj konec nemščinstva? — Popotnik.

Gospodarstvo.

g Veliko zborovanje vseh obrtnikov Slovenije priredi Deželna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani v soboto, dne 8. sept. 1923, ob 10. uri dopoldne v dvorani »Kazine« (prvo nadstropje restavracije »Zvezde« na Kongresnem trgu). Dnevni red je sledeči: 1. Preosnova zakona o zavarovanju delavcev in obstoječe centralizacije. Poroča gospod Jakob Zdravce iz Središča. 2. Izenačenje davkov. Poroča gospod Ivan Rebek iz Celja. 3. Prisilno zavarovanje obrtnikov in njihovih rodbinskih članov zoper bolezni in starost. Poroča gospod Franc Ravnihar, načelnik pokrajinske zadruge tesarskih mojstrov v Ljubljani. 4. Uvedba obligatorne mojstrske preizkušnje. Poroča gospod Matej Oblak, načelnik zadruge čevljarjev v Ljubljani. Važnost točk dnevnega reda zahteva, da se shoda udeležijo vse obrtniške brez izjeme. Zastopane naj bodo po odposlancih vse obrtne zadruge in vsa obrtna društva Slovenije. — Udeležniki shoda imajo 50% popust na vseh železnica, ako si kupijo sejmške legitimacije, ki se prodajajo v vseh večjih denarnih zavodih. Zadruge naj naročijo legitimacije pri Uradu velesejma v Ljubljani. — Deželna zveza obrtnih zadrug sklepa svoje vabilo s sledečim pozivom: Obrtniki! Težke razmere nas silijo, da se zberemo vsi v enotno fronto in da zavzamemo napram najvažnejšim stanovskim vprašanjem enotno stališče. Shod je edino letošnje zborovanje celokupnega obrtništva Slovenije, zato je dolžnost vsakega, da se shoda prav gotovo udeleži.

g Kmetijski pouk na deželi. Oddelček za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca septembra sledeča predavanja: V nedeljo, dne 2. septembra: 1. V Mežici, o poljedelstvu, Wernig. 2. V Križevcih, o živinoreji, Pavlica. V nedeljo, dne 9. septembra: 1. V Sv. Antonu na Pohorju, o kmetijstvu, Wernig. 2. V Nedelici, Prekmurje, o kmetijstvu, Vojak. 8. V Gornjih Petrovcih, Prekmurje, o živinoreji, Pavlica.

Obiskajte
mestni muzej
v Cankarjevi ulici. Odprto vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Sport.

POLNP. Jesenske prvenstvene tekme sezone 1923-24 se imajo odigrati po sledečem redi: Dne 3. septembra v Ptuj SV Rapid : SK Ptuj, sodnik g. Sepec; 9. septembra v Ptuj Svoboda : Ptuj, sodnik g. Frank; 9. sept. v Mariboru Sportvereinigung Rapid : ISSK Maribor, sodnik se pozove iz Zagreba; 23. septembra v Mariboru SV Rapid : SK Svoboda; 23. sept. v Ptuj ISSK Maribor : SK Ptuj in 30. septembra v Mariboru ISSK Maribor : SK Svoboda. — Vsi klubi se že sedaj opozarjajo, da so obvezani vršiti polnoštevno redarsko službo, ker se v službi neredov in nedostatkov podvržejo najstrožjemu disciplinarnemu kaznjavanju.

ISSK Maribor nastopa v tekmi proti gostom iz Sušaka s svojim kompletnim prvim teamom ter tako daje možnost, da mu sigurno zelo napeta borba le težko vsili nečasten poraz. Ker predstavlja S. K. Orient zelo silnega in težkega nasprotnika, saj je najmočnejši team severnega Jadrana, se pričakuje zelo interesanten potek igre.

Prva hazena tekma v Čakovcu. Rokometni teami ljubljanske Ilirije je nastopil minulo nedeljo v Čakovcu proti ravnokar ustanovljenemu rokometnemu odseku ČSK-a ter zmagal v razmerju 18 : 2. Čakovčanke so pokazale lep smisel za igro, niso pa seveda bile kos uvečbanemu nasprotniku. Publika se je za prvi nastop zelo zainteresirala in z veliko simpatijo sledila predvedeni igri. — V Mariboru agilne ljubljankanke najbrže ne bomo tako kmalu pozdravili — ali celo nikoli!!

Ljubljana, Concordia (Zagreb) : Ilirija (Ljubljana) 2 : 1.

Zagreb, Gradjanski : Ilirija (Zagreb) 14 : 0. — Hašk : Sparta (Zagreb) 2 : 0.

Dutaj, Rapid : Hertha 4 : 3 (3 : 0). S to tekmo se je otvorilo novo igrališče

Hertha. Gledalcev je bilo 20 tisoč. — A. mateuri : Sportklub 1 : 1.

Budimpešta, FTC : TUC 2 : 0.

Varšava, Cracovia : Polonia 1 : 0.

Objave.

§ Legitimacije za ljubljanski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 50 Din.

§ Legitimacije za Dunajski velesejem se dobe pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne po 25 Din.

§ Navodilo za Praški velesejem, ki se vrši od 2. do 9. septembra. Legitimacija stane 25 D, prištevši pristojbino za kolek. Kolokvanje za I. razred 2 šK, za II. razred 1 šK, za III. razred — 50 šK. Znižana vožnja velja za vse vlake osebne in brzo- vlake, izvzeti so samo ekspresni vlaki. Osebe pod 18 let nimajo pravice do znižane vožnje. Popust je 33% na čehoslov. železnicah, ki velja od 28. avgusta do 14. septembra ter velja samo po najbližji ruti od bivališča posetnika. Popust na progah juž. železnice 50%. Vožnja se sme prekiniti samo enkrat v območju ČSR železnice. Na podlagi legitimacije morajo ČSR konzulati izdati vizum na potni list s 75% popustom. Legitimacije se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne dd., Maribor, Jurčičeva ulica 4.

§ Legitimacije za graški velesejem, ki se vrši v času od 1. do 9. septembra v Gradcu, se dobe tudi pri ravnateljstvu Mariborske tiskarne d. d., Maribor, Jurčičeva ulica 4. S to legitimacijo ima vsak posetnik pravico do 50% znižanega vizuma, ter lahko z vozovnico osebnega vlaka potuje tudi v Brzo in D-vlakih. Legitimacija velja kot vstopnica v sejmske prostore.

§ Slovenska dijaška zadruga na Dunaju, ki skrbi za socialne potrebe slovenskega dijaštva na Dunaju, se obrača na slovensko javnost, da ji z gnetno pomočjo omogoči nadaljnje delovanje. Pri- spevki naj se pošiljajo na Slavensko banko d. d. v Mariboru. — V preteklem

polletju so darovali: po 3000 D Posojilnica v Mariboru, po 2500 D Mestno županstvo Ljubljana, po 500 D Posojilnica v Gor. Radgoni in Obč. urad Ljutomer, po 250 D Mest. žup. Kranj in Ptuj, po 200 D Mest. žup. Kamnik, po 100 D Mest. žup. Kočevje in g. Ferdo Jelenc, Slov. Bistrica; po 50 D Trgovska banka v Slov. Bistrici in Antolič & Tomine, les. industr., po 20 D g. Sorčnik, gost. in g. Razbršek gost., g. Juhart Franc; po 15 D g. Smeh trg., po 10 D g. M. Janžekovič, učitelj, g. Pajman, parna žaga, g. Žuraj, gost.; po 5 D g. Franc Tomšič; po 3 D g. Tkavc in g. Metlika, vsi iz Slov. Bistrice, za kar jim izreka Slovenska dijaška zadruga svojo najsrčnejšo zahvalo in računa na njih sočustvovanje in pomoč tudi v bodoče.

Hudobni jeziki o ženskah.

Znano je, da moški radi zabavljajo čez ženske. Teh pa to ne jezi, ker vedo, da bi moški ne zabavljali, če bi se ne zanimali zanje. Zato se pa tudi nobena ne sme užaliti, če najde kaj pikrega v tem koščku. Nasprotno, mora jo celo zanimati, kaj govore slavniki moške o njej, ki jih tudi one spoštujejo. Če bo kaj pregreškega, naj ne mislijo, da je izmišljeno; mi si bomo mislili svoje. Da vam dam še eno tolažbo, cenjene zastopnice nežnega spola; to vse so pisali »hudobni jeziki«!

Ženska brez hitavščine ni več ženska. Marivaur.

Ljubzen je v ženskem srcu kakor risba v snegu: solnčni žarek jo kmalu zabriše. Shakespeare.

Rdečica deklic je ali vizitka ali pogrebni list nedolžnosti. Aleksander Dumas, mlajši.

Čednostna ženska pravi v ljubezni — ne, strastna da, muhasta da in ne, hinavka ne da, ne ne. Charles de Benard.

Ženske so vztrajnejše v sovraštvu kakor v ljubezni. Goldoni.

Ženska čednost ima mnogo propovednikov, a zelo malo mučencev. Helvetius.

Vse ženske so si enake, če vpihneš svečo. Plutarh.

Lepa ženska je raj za oči, pakel duše in vice naše denarnice. Fontenelle.

Ženska je srčkan pogrešek v naravi. Milton.

Sreča poročenega moža je odvisna samo od žensk, ki jih ni poročil. Oskar Wilde.

Če ženska pade, se uteši s tem, da pet pade itd.: torej se vedno tolaži in nikoli potolažena. Arsène Honssaye.

Če hočeš vedeti, kako ljubijo moški ženske, poslušaj jih, ko govorijo o njih. S. T. Stohl.

Prijateljstvo je velika beseda žensk, bodisi, da uvajajo, bodisi, da prekinjajo ljubezen. Saint-Beuve.

Lažje pomirimo Evropo, kakor dve ženski. Ljudevit XIV.

Če nas ljubi lepa ženska, dosežemo vse v življenju. Voltaire.

Če so v ljubezni same norosti, je dober vsaka ženska, a nobena ni potrebna. De Stendhal.

Ženske so ekstremi, so boljše ali slabše od moških. Jean de la Bryere.

O Zeus, kako nesrečno si ustvaril ženske. Askilos.

Ženska je veliko prekletstvo. Euripid.

Ne najdeš nesramnejšega bitja od ženske. Aristofan.

Ker so ženske v tem podobne mgar- kam, da jih ne poznamo, tako so ji enake tudi v tem, da se nam ne dopadejo več, ko jih že poznamo. Aleksander Pope.

— 10 —

Klub-Bar

Dnevno ob

22. uri 22.
gostovanje umetniške-
ga ansambla:

Poldi in Baren
Fran. Halaszova
Slavinette duo
Mme. de Corfu
HUGO - HUGO

Vstop prest. 1790

Lože se lahko rezervirajo.

Mala oznanila.

Prekajevalca, eden do dva
starejša, popolnoma izurjena,
sprejme Konzervna tovarna
na Vrhniki. 1866

Sprejme se tri gospode na do-
bro hrano v sredini mesta.
Naslov v upravi lista. 1865

Na stanovanje in hrano se sprej-
me dijakinja. Wildenraiser-
jeva ulica 16, II. nadstropje,
vrata 7. 1868

V najem se odda vaši pritič-
ni lokal na cesti v novi
bihi, pripraven za prodajalne
in pisarne na eni glavnih ulic
v Ljubljani blizu južnega ko-
lodvora. Ponudbe pod „Pri-
pravni lokal“ na Alova Com-
pany, anonarna in reklamna
družba z o. z., Ljubljana,
Kongresni trg 8. 1867

Par vozni konj z konjsko
opremo vred in pokrivač za
voz se kupi. Vprašati v uprav-
ništvu lista. 1869

Dijak in dijakinja se sprej-
meta na stanovanje in hrano.
Vprašati Maistrova ulica 16,
II. nstr., vrata 9. 1870

Čepice pa neverjetno nizkih
cenah, srajce, kravate, klobuke,
negavice, peramnice, robe in
ostalo modno blago prodaja
brez konkurence modna trgov.
B. Veselinović & Komp., Ma-
ribor, Gosposka ulica št. 26.
1605

Dobro mleko dnevno od 7. do
12. ure v mlekarji Kos, Jon-
kova ulica 6. 1864 2-2

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gasparl & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

Staro lito železo

5-5 kupujejo po najvišjih cenah 1580

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Vse vrste perila za gospode in
dame, kakor

srajca,
hlače
pyjame
opreme za ne-
veste, otroško

Ljudmila Lackner

MARIBOR. Koroška cesta št. 31.

Ravnateljstvo Državnega ženskega učiteljskega inštituta v Mariboru

naznanja vsem prijateljem zavoda tužno vest, da je
po mučni boleznini nenadoma umrla v mariborski javni
bolnici ena najboljših gojenk, gospodična

Valburga Pajtler

v nežni mladosti 16½. leta. Bila je vzorna učenka po
vedenju in pridnosti. Učiteljskemu zboru in tovariš-
cam bo ostala v trajnem in najlepšem spominu.

Pogreb predrage rajne se bo vršil v petek, dne
31. avgusta ob 17. uri iz mrtvašnice pobreskega po-
kopališča.

Maribor, dne 30. avgusta 1923.

1871

Ravnateljstvo.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Veleseim v Gradcu 1923

Blagovni vzorčni sejm, polje-
delski sejm in razstava ga-
silskih in rešilnih potrebščin
od 1. do 9. septembra.

Na podlagi lastnoročno podpisanih izkaznic graškega
velesejma, katere se dobe po Din 40— pri:
Mednarodni špediciji REI-KO,
MARIBOR, Vojašniška ulica 6

uživajo posetniki tega sejma 50% znižanje pristojbin
za potni vizum ter se z voznimi listki za navadne
vlake lahko vozijo tudi v brzo- in D-vlakih in
to tja in nazaj v dneh od 31. avgusta do 10. septembra.
Pristopne izjave za registrirano d. z. o. z. (G. m. b. H)
Grazer Messe, kakor tudi posredovanje glede adres-
nega materijala med sejmom in interesi, ki bi
hoteli stopiti v trgovske stike, prevzema: Mednarodna
špedicija Rei-Ko, Maribor, Vojašniška ulica št. 6.

Inženersko elektromehanično podjetje

Počivalnik - Zaveršnik in Saks

Aleksandrova 44 MARIBOR Tržaška cesta 8

izvršuje in gradi vsakovrstne električne naprave za razsvetlja-
vo in pogon, povija motorje, transformatorje itd. ima v zalogi
vsakovrstni elektromaterijal v največjih količinah. Na skladiš-
ču je okoli 5000 kg bakrene žice, gole in omotane za vse
napeljave. Razven tega se nahaja na skladišču cca. 30 elektro-
motorjev od 1 HP do 75 HP. Cena motorja 1 HP je Din.
2600.—, 2 HP je Din. 4600.— 3 HP je Din. 6600.—,
itd. Jamčimo za prvovrstni materijal ter smo valed
ugodnih zvez v prijetnem stanju, razpečavati bla-
go po najnižjih cenah.

Telefon 460

12-5 1726

Telefon 460